

درآمدی بر روش تحقیق در علوم رفتاری

مؤلفان:

دکتر فرح بیگی نامور

دکتر اسد حجازی

امین آقائی نوجوان ده

سرشناسه	قربانی نامور، فرخ، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	درآمدی بر روش تحقیق در علوم رفتاری / مولفان: فرخ قربانی نامور، اسد حجازی، امین آقایی نوجمده.
مشخصات نشر	تبریز: انتشارات پژوهش های دانشگاه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	ل، ۳۹۷ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۸۳-۷-۱۸۵
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۲۶۹-۲۸۵.
موضوع	روانشناسی -- تحقیق -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	(Psychology -- Research -- Study and teaching (Higher
موضوع	علوم انسانی -- تحقیق -- روش شناسی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	(Humanities -- Research -- Methodology -- Study and teaching (Higher
موضوع	علوم اجتماعی -- تحقیق -- روش شناسی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	(Social sciences -- Research -- Methodology -- Study and teaching (Higher
موضوع	تحقیق -- روش شناسی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	(Research -- Methodology -- Study and teaching (Higher
شناسه افزوده	حجازی، اسد، ۱۳۵۳ -
شناسه افزوده	آقایی نوجمده، امین، ۱۳۷۳ -
شناسه افزوده	انتشارات پژوهش های دانشگاه
شناسه افزوده	University Press Publications
رده بندی کنگره	BF۷۶۱/۵ ق۴۳۴ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	۱۵۰/۷۲۴
شماره کتبخانی ملی	۵۵۶۸۸۱۰

عنوان کتاب:	درآمدی بر روش تحقیق در علوم رفتاری
تألیف:	دکتر فرخ قربانی نامور، دکتر اسد حجازی، امین آقایی نومه ده
ناشر:	پژوهش های دانشگاه
طراح روی جلد:	امین آقایی نومه ده
صفحه آرای:	مهندس مرتضی اورنگی
چاپ و مصافی:	مدیران
تیراژ:	جلد ۱۰۰۰
نوبت چاپ:	۹۸/ اول
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۴۸۳-۷-۱۸۵-۷
قیمت:	۲۵۰۰۰ تومان

انتشارات پژوهش های دانشگاه

عضو رسمی انجمن ناشران دانشگاهی در
شمال غرب کشور

آدرس دفتر مرکزی: آذربایجان شرقی، تبریز، آبرسان، مجتمع تجاری بلور، روبروی کلاتری، داخل حیاط (ضلع شرقی)، پلاک ۳۹
 تلخ های تماس بخش مدیریت: ۰۹۱۴۶۱۴۳۳۴۶/۰۴۱۳۳۲۶۲۱۱۶ بخش امور فنی: ۰۹۱۴۱۲۸۹۲۵۳/۰۴۱۳۳۲۵۰۲۴۸
 دفتر اهر: شهرستان اهر - میدان معلم - روبروی دارایی - انتشارات پژوهش های دانشگاه / دفتر اهر تلفن: ۰۹۳۰۸۱۴۸۴۸۶
 مرکز بخش: آذربایجان شرقی، تبریز، خیابان امام، روبروی سه راه طالقانی، انتشارات شایسته تلفن: ۰۴۱-۳۵۵۶۱۹۶۱
www.Unpb.org / Info@unpb.org www.Pajohesh-daneshgah.ir / Info@pajohesh-daneshgah.ir
 طبق قانون حمایت از حقوق ناشران و مولفان هر شخص حقیقی و حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر و مؤلف، نشر یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید مورد پیگیری جدی قانونی خواهد گرفت و مطابق با جرائم قوانین اسلامی برخورد خواهد شد.

فهرست محتوا

۱	مقدمه
۴	ضرورت و اهمیت توجه به تحقیق علمی
۹	فصل اول: ماهیت و تعریف تحقیق علمی و مفاهیم اساسی
۹	مقدمه
۱۰	تعریف عرفان و شناخت عرفانی
۱۰	تعریف فلسفه و شناخت فلسفی
۱۱	تعریف علم و شناخت علمی
۱۳	فصل دوم: فلسفه علم و روش های علمی
۱۳	مفروضات و ویژگی های علم
۱۵	روش های رسیدن به شناخت و آگاهی
۱۵	منابع علم
۱۵	تجربه
۱۶	صاحب نظران
۱۷	استدلال قیاسی
۱۸	استدلال استقرایی
۱۹	روش علمی
۲۰	تقسیم بندی های دیگر برای روش های رسیدن به معرفت و آگاهی
۲۵	فصل سوم: مکاتب و دیدگاه های فلسفی شناختی
۲۵	مکاتب و دیدگاه های شناختی
۲۸	اجزا و مقروضات پارادایمها
۲۸	دیدگاه عقل گرایی
۲۹	دیدگاه تجربه گرایی و پوزیتیویسم
۲۹	دیدگاه استنباطی
۳۰	انواع علم
۳۰	انواع طبقه بندی علوم اکتسابی

۳۱	الف - طبقه‌بندی علوم از نظر ارسطو
۳۱	ب - طبقه‌بندی علوم از نظر آگوست کنت
۳۲	پ - طبقه‌بندی علوم از نظر آمپر
۳۳	طبقه‌بندی علوم از نظر هربرت اسپنسر
۳۴	طبقه‌بندی علوم از نظر ملویل دیوئی
۳۴	طبقه‌بندی علوم از نظر فرانسیس بیکن
۳۵	انواع قلمروها و حیطه‌های شناختی علوم، و تعریف علوم انسانی
۳۵	طبقه‌بندی کلی علوم انسانی، و تعریف علوم اجتماعی
۳۷	فصل چهارم: راحل روش تحقیق علمی
۳۷	مفهوم و تعریف تحقیق علمی
۳۹	تعریف روش تحقیق
۳۹	روش تحقیق در علوم اجتماعی
۴۰	ویژگیهای کلی روش
۴۱	فرآیند عمومی تحقیق و عوامل بنیادین فرآیند تحقیق
۴۶	انواع تحقیق
۴۶	تحقیق از نظر تعداد محققان
۴۶	تحقیق از نظر شیوه عمل
۴۷	تحقیق از نظر ارزش علمی
۴۷	تحقیق از نظر غایت تحقیق
۴۸	اهداف تحقیق علمی
۴۸	اهداف آموزش روش تحقیق علمی
۴۹	ویژگی و قواعد تحقیق علمی
۴۹	الف - ویژگیهای تحقیق از نظر «تاکمن»
۵۰	ب - ویژگیهای تحقیق از نظر «جان بست»
۵۱	ج - ویژگیهای تحقیق از دیدگاه دانشمندان دیگر
۵۴	ویژگیهای تحقیق علمی از نظر (اوماسکاران)
۵۵	پیش نیازهای تحقیق علمی

عناصر پژوهش (مفاهیم، متغیر، نظریه).....	۵۷
الف- نظریه (تئوری) علمی.....	۵۷
انواع نظریه.....	۵۸
ویژگیهای نظریه.....	۵۹
نقش نظریه در پژوهش.....	۵۹
فرآیند نظریه پردازی و نظریه آزمایی.....	۶۰
تعریف قانون علمی:.....	۶۱
ب - مفاهیم و سازه‌های تحقیق.....	۶۲
۱- مفاهیم، مؤس یا تجربی یا واقعی.....	۶۳
۲- مفاهیم، برد یا نظری (سازه‌ها).....	۶۳
فصل پنجم اصول تنظیم و تدوین گزارش تحقیق	۶۵
مقدمه.....	۶۵
چارچوب کلی برای پایان نامه‌های فارغ التحصیلی.....	۶۶
فهرست تفصیلی عناوین پایان نامه‌های فارغ التحصیلی (اصول تنظیم و تدوین مطالب در پایان نامه).....	۶۷
فرآیند تدوین صفحات مقدماتی پایان نامه.....	۶۹
فرآیند تدوین فصل اول: طرح تحقیق (کلیات).....	۷۲
فرآیند تدوین فصل دوم: مروری بر ادبیات موضوع.....	۷۶
فرآیند تدوین فصل سوم: روش‌های تحقیق و جمع‌آوری اطلاعات.....	۷۶
فرآیند تدوین فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌های آماری.....	۸۳
فرآیند تدوین فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات.....	۸۷
فرآیند تدوین فهرست منابع و مآخذ (کتابنامه).....	۸۸
فرآیند تدوین پیوست‌ها (ضمائم).....	۹۱
فصل ششم انتخاب موضوع (مسأله تحقیق)	۹۲
منابع و مراجع برای انتخاب موضوع تحقیق.....	۹۴
بیان مسأله (موضوع تحقیق).....	۹۵
اشتباهات رایج در انتخاب موضوع تحقیق.....	۹۷
ویژگیها و ملاکهای لازم برای انتخاب موضوع تحقیق (ویژگیهای موضوع تحقیق).....	۹۷

۱۰۱	فهرست تعدادی از عناوین پژوهشی در علوم اجتماعی
۱۰۴	فصل هفتم صورت بندی (بیان فرضیه‌های تحقیق)
۱۰۴	نقش فرضیه در تحقیق علمی
۱۰۵	مفهوم و تعریف فرضیه
۱۰۸	اشکال و قالبهای فرضیه سازی
۱۰۸	بیان نمادی قالبهای فرضیه سازی
۱۰۹	انواع فرضیه
۱۱۰	ملاک‌ها و ویژگیهای یک فرضیه خوب
۱۱۲	رابطه فرضیه، قوری، قانون و اصل
۱۱۴	فصل هشتم ادبیات تحقیق (مبانی نظری و پیشینه تحقیق)
۱۱۵	هدف مطالعه منظم مربوط به موضوع مورد تحقیق
۱۱۶	فرآیند تهیه پیشینه و سادۀ تحقیق
۱۱۹	انواع منابع علمی برای تدوین ادبیات تحقیق
۱۲۱	روش‌های دستیابی به منابع و فهرست برآنها
۱۲۲	مطالعه منابع و فیش برداری
۱۲۵	طرز پانویسی و آدرس دهی در متن و انواع آن
۱۲۷	معیارهایی برای قضاوت پیرامون پیشینه تحقیق
۱۲۸	فصل نهم انواع تحقیق
۱۲۸	مقدمه
۱۲۹	انواع تحقیق
۱۲۹	الف - طبقه‌بندی تحقیقات بر حسب هدف
۱۳۳	ب: طبقه‌بندی تحقیقات بر حسب ماهیت و روش
۱۳۶	تحقیقات تاریخی
۱۳۸	تحقیقات توصیفی
۱۴۲	تحقیقات تداومی و مقطعی
۱۴۲	تحقیقات همبستگی یا همخوانی
۱۴۴	تحقیقات علی (پس رویدادی)

تحقیقات تجربی (آزمایشی).....	۱۴۵
تحقیقات نیمه تجربی (شبه آزمایشی).....	۱۴۵
فصل دهم متغیرهای تحقیق، انواع آن و نحوه اندازه گیری آنها.....	۱۴۸
انواع متغیرها بر اساس رابطه.....	۱۴۹
انواع متغیرها بر اساس ارزش.....	۱۵۱
تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرها.....	۱۵۷
۱- تعریف مفهومی.....	۱۵۷
۲- تعریف عملیاتی (فرآیند شاخص سازی).....	۱۵۷
فصل یازدهم جامعه آماری، نمونه گیری و روش نمونه گیری.....	۱۶۲
مقدمه.....	۱۶۲
تعریف جامعه آماری.....	۱۶۲
عضو جامعه آماری.....	۱۶۳
تعریف نمونه آماری.....	۱۶۳
چارچوب جامعه آماری.....	۱۶۴
تعریف واحد نمونه.....	۱۶۴
رابطه نمونه و جامعه آماری.....	۱۶۴
فرق نمونه و نشانه.....	۱۶۵
تعریف نمونه گیری.....	۱۶۷
انواع نمونه گیری.....	۱۶۸
طرحهای نمونه گیری.....	۱۶۸
اندازه نمونه (حجم نمونه).....	۱۷۵
فصل دوازدهم روشها و ابزارهای جمع آوری اطلاعات.....	۱۸۲
مقدمه.....	۱۸۲
انواع اطلاعات.....	۱۸۳
روشها و ابزارهای گردآوری اطلاعات.....	۱۸۳
۱- مشاهده.....	۱۸۵
۲- مصاحبه.....	۱۸۹

۱۹۲	۳- پرسشنامه
۱۹۷	۴- بررسی (مراجعه به) مدارک و اسناد
۱۹۹	۵- روش های ترکیبی
۱۹۹	تعریف و ماهیت اندازه گیری
۲۰۰	مقیاس های (سطوح) اندازه گیری
۲۰۴	طیف های سنجش نگرشها (مقیاس های اندازه گیری نگرشها)
۲۰۸	فصل سیزدهم آمار و کاربرد آن در پژوهش
۲۰۸	مقدمه
۲۰۸	مراحل انجام آمار در تحقیقات علمی
۲۱۰	تعریف آمار
۲۱۰	انواع آمار
۲۱۰	۱- آمار توصیفی
۲۲۷	۲- آمار استنباطی
۲۳۳	تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده
۲۳۴	۱- تجزیه و تحلیل توصیفی
۲۳۵	۲- تجزیه و تحلیل مقایسه ای
۲۳۶	۳- تجزیه و تحلیل علّیت (علّی)
۲۴۸	فصل چهاردهم منابع اینترنتی
۲۴۸	پژوهشگر گوگل
۲۵۰	نکات مهم در جستجوی پیشرفته پژوهشگر
۲۵۳	ترندهایی برای جستجوی بهتر در گوگل
۲۵۹	به زبان فارسی نیز در اینترنت جستجو کنید
۲۶۰	نحوه ی دسترسی به پایان نامه های دانشگاه های مختلف جهان
۲۶۲	دسترسی آزاد به ۳۵۰ هزار پایان نامه لاتین
۲۶۳	یافتن مجله های الکترونیکی در اینترنت از طریق موتورهای جستجو
۲۶۴	پایگاه های اطلاعاتی رایگان فارسی
۲۶۵	پایگاه های اطلاعاتی نشریات الکترونیکی رایگان

۲۶۹	مراکز پژوهشی ایرانی
۲۷۱	آموزش روش تحقیق در اینترنت
۲۷۲	موتور جستجوی علمی - تخصصی
۲۷۳	راه حل دریافت متن کامل مقالات به صورت رایگان
۲۷۳	روش درخواست متن کامل مقالات
۲۷۸	فهرست منابع و مآخذ (کتابنامه):

www.ketab.ir

مقدمه

آنان که دلی دردمند دارند، با محیط خویش در تعاملند و در برخورد با موقعیت‌های مسأله‌ای، به آسانی از کنار آن نمی‌گذرند و در تلاش خلّ خلاق مسائل و دستیابی به حقایق، روز و شب می‌گذرانند، محققان واقعی را رقم می‌زنند.

بی‌گمان برای دست یازیدن به حقایق و خلّ مسائل، نیاز به دانستن روش‌های تحقیق می‌باشد.

با جرأت می‌توان گفت که آشنایی دانشجویان با روش‌های تحقیق علمی در همه مقاطع تحصیلی و در همه رشته‌های علوم اجتماعی، از جمله مدیریت (دولتی، صنعتی، بازرگانی، آموزشی، اجرایی و...)، حسابداری، اقتصاد، علوم سیاسی، روانشناسی، علوم تربیتی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و... یکی از مسائل ضروری، حساس و حیاتی است؛ اثرات این آشنایی نه تنها در برنامه تحصیلی و دوران دانشجویی بلکه حتی پس از آن، در دوران اشتغال نیز در سازمانها و ادارات و به ویژه در تلاش خود برای انجام پژوهش‌های علمی مستقل، و عقد قرار داد با سازمان‌های دولتی و غیر دولتی برای اجرای پروژه‌ها و طرح‌های تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف و همچنین در حوازم رنگی جامعه نیز ملموس و مشهود می‌باشد.

اگر دانشجویی پس از این همه تحصیل و آشنایی با دانش و تئوری‌های مختلف و نتایج تحقیقات علمی که غالباً جنبه کلی انتزاعی و ذهنی دارند و در هر کلاس و در هر درسی، بارها و بارها تکرار می‌شوند مهارت آن را نداشته باشد آن معلومات و نظریه‌ها را بومی و کار بردی کرده و از ذهنیت به عینیت تبدیل نکند و در حل مسائل و مشکلات واقعی و توسعه دانش علمی به کار بندد و بی‌سازمان ادعا کرد که فراگرد علمی را درک نکرده و یادگیری به معنای واقعی اتفاق نیافتاده، بینش و نگرش علمی را پیدا نکرده است، اگر چه دهها و صدها واحد درسی نیز گذرانده باشد. دانشجویانی که واحد درسی «روش‌های تحقیق و مآخذشناسی» را با موفقیت گذرانده و بخوبی یاد گرفته‌اند و پروژه یا رساله فارغ التحصیلی را نیز، تا به حد رفع تکلیف و کپی برداری از دیگر تحقیق‌ها، بلکه به عنوان یک کار علمی و علمی مفید، ارزشمند و معیار به اتمام رسانده‌اند مفهوم فوق را از حیث تأثیر آن بر نگرش خود، درک کرده‌اند مبنی بر اینکه درس «روش‌های تحقیق» و متعاقب آن پروژه عملی، چه اندازه در دادن دید علمی به آن و افزایش توان تحلیل مسائل سازمانی و اجتماعی آنان مؤثر می‌باشد.

متأسفانه اغلب دانشجویان، آگاهی و ذهنیت مناسبی از فلسفه وجودی، اهمیت و هدف درس «روش‌های تحقیق و مآخذشناسی» ندارند و صرفاً به عنوان چند واحد درسی سخت و پر زحمت و ملال آور به آن نگاه

می‌کنند و می‌خواهند در این درس، به هر نحوی یک نمره قبولی کسب کرده و آن را پاس بکنند؛ بنابراین اغلب دانشجویان نوعی ترس و واهمه و اضطراب از این درس دارند و آن را با خیال راحت و با آسودگی خاطر شروع نمی‌کنند و یا در انجام پروژه و رساله فارغ التحصیلی نیز، نوعی تعلل به خرج داده، برخی اوقات از اتمام به موقع آن عاجز می‌مانند. (اقتباس از: سید عباس زاده، ۱۳۸۰: ۱۲-۱۱).

به باور نگارندگان این کتاب، آگاه کردن دانشجویان با فلسفه وجودی و اهمیت درس روش‌های تحقیق، و ترغیب آنان برای مطالعه و یادگیری صحیح «مبانی، اصول و روش‌های تحقیق علمی» می‌تواند از ابعاد مختلف برای دانشجویان، اثرات و دستاوردهای ارزشمند و معناداری را در بر داشته باشد که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- باعث ایجاد و گسترش نگرش علمی و فرهنگ تحقیقاتی در دانشجویان- که ریشه و اساس توسعه انسانی و تحول فرهنگی- معیشتی می‌باشد- می‌گردد.

۲- باعث می‌شود دانشجویان در گذراندن این ماده درسی، نه تنها احساس واهمه و نگرانی و دل‌سردی نداشته باشند بلکه از مطالعه و فراگیری آن احساس مطلوبیت و رضایت کرده و با عشق و علاقه و انگیزه لازم، مباحث درسی روش تحقیق را یاد بگیرند و فرآیند علمی تحقیق را به انجام برسانند.

۳- باعث آشنایی دانشجویان با فرآیند و روش‌های تحقیق علمی شده و موجب می‌شود دانشجویان پس از فارغ التحصیلی و در دوران اشتغال در سازمان‌ها و ادارات، در جایگاه مدیریت تحول و تحلیل‌گر مسائل سازمانی با رویکرد پژوهشی و علمی عمل کرده و موفق‌تر باشند. زیرا زمانی که مدیریت به صورت علمی اعمال شود برنامه ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها مبتنی بر واقعیات خواهد بود نه بر اساس حدس و گمان و قضاوت‌های سلیقه‌ای.

۴- با توجه به اینکه اساس کار در دوره‌های تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی)، تحقیق و پژوهش و تدوین پایان‌نامه و رساله تحصیلی به روش علمی است لذا آشنایی با فرآیند و روش‌های تحقیق علمی می‌تواند برای دانشجویانی که می‌خواهند در آینده ادامه تحصیل بدهند بسیار کار ساز و ارزشمند باشد.

۵- زمینه را برای عقد قرار دادهای پژوهشی دانشجویان و فارغ التحصیلان با سازمان‌ها و مؤسسات مختلف دولتی و غیردولتی به منظور اجرای طرح‌های تحقیقاتی فراهم می‌کند، و این امر چه از لحاظ اشتغال زائی و اقتصادی، و چه از لحاظ تأمین نیازهای روانی، به فارغ التحصیلان کمک می‌کند.

امید است این تلاش، گامی هر چند کوچک ولی مؤثر در جهت آشنایی بهتر با روش‌های تحقیق علمی و اشاعه وسیع‌تر دورنما و دیدگاه علمی، در بین دانشجویان مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و حتی دکترای تخصصی بوده باشد.

با آرزوی موفقیت و سربلندی

«مؤلفین»